

Naročnina: Za tuzemstvo z dostavo mesečno Din 5, četrletno Din 15, polletno Din 30, celoletno Din 60; za inozemstvo Din 60 in poština posebej. — Oglasi po ceniku.

SOCIALIST

Izhaja vsak petek popoldne. Nefrankirana in nepodpisana pisma se ne sprejemajo. Sedež uredništva in uprave Ljubljana, Vidovdanska cesta šte. 2, prtiličje.

Glasilo Socialistične Stranke Jugoslavije

Štev. 26.

Ljubljana, dne 27. junija 1924.

II. leto.

Jasni se!

Se leži nad nami najgloblja noč. — Vendar čutimo prihajati z vedno večjo gotovostjo novi dan.

Naše delavstvo ječi pod težo neznošnih mezdnih razmer. Milijoni in milijoni se mu od normalnih plač vsak mesec odtrgujejo. V pravem pomenu besede od ust odtrgujejo: zakaj te plače ne zadoščajo niti za kruh.

Pri vsem tem pa niti tovarnam, v katerih delamo, ne gre sijajno. Banke črpajo iz njih, kakor pajek, oderuške obresti, s katerimi bi bilo mogoče v štirih letih vse tovarne, kar jih imamo, še enkrat postaviti. Za bankami pa je skrita nevidna roka mednarodnega kapitala, ki beži v kraje, ki so po njegovem mnenju varni, — v krajih neredov in vedne vojne nevarnosti pa ostaja le nesoliden kapital, ki igra igro na srečo in na ogromne dobičke.

Ker je tako, more prinesiti delavstvu novi dan le splošno pomirjenje sveta, za katerega mora delati delavstvo vsega sveta z vsemi svojimi silami.

Zato smo s tako pozornostjo in s takim zanimanjem zasledovali politiko angleške delavske stranke, ki si je postavila za svoj glavni cilj splošno pomirjenje sveta.

Z upom in strahom smo zasledovali tozadevna prizadevanja, ker poznamo moč temnih sil, ki skušajo to veliko delo upropastiti. Danes pa lahko z veseljem ugotovimo, da ima velik načrt delavskega ministrskega predsednika Anglije vedno več izgledov na uspeh.

Njegova politika je našla odmeva predvsem v Franciji. Tam je prevzela posele s podporo socialistov s cilji Macdonalove politike solidarna vlada.

Herriotova prva politična pot je bil kratek obisk pri Macdonaldu. Na tem obisku sta se oba ministrska predsednika popolnoma sporazumela in zedinila na skupen program za pomirjenje sveta. V reparacijskem vprašanju bosta šla oba ministrska predsednika z vso energijo na delo, da se izvedejo nasveti, ki so jih izdelali za rešitev reparacijskega vprašanja mednarodni izvedenci.

Nevzdržne razmere.

Gospodarska kriza traja in ni izgleda, da bi nastopilo izboljšanje razruvanih gospodarskih razmer. Ni dovolj, da so odpustile usnjarne večje število delavcev, da je Trboveljska družba omejila obratovanje, da stavbno gibanje popolnoma počiva.

Dnevno javljajo nove omejitve, nove odpuste delavcev in dnevno narašča beda delavskega razreda. V drugi polovici maja je tudi rudnik v Zabukovci pri Celju dal takih 100 delavcev na »dopust«, na počitnice, češ, da podjetje ni več v stanju, zaposliti svojega delavstva. Zakladi v zemlji morajo ostati neizkopani, zato, ker je to volja in dobiček kapitalističnega razreda. Zato pa morajo stradati delavci, ker je tudi to volja kapitalističnega razreda.

Ta teden pa so zborovali zopet delavci cementne tovarne v Mojstrani, kako preprečiti gospodarsko katastrofo zaposlenih delavcev in njihovih družin. Kajti tudi cementna tovarna v Mojstrani je sklenila, da bo ustavila svoje obrate. In nove stotine brezposelnih delavcev bodo na cesti. Zato, ker je to volja kapitalističnega razreda.

Vsi gospodarski udarci pa vlade in gospodarskih činiteljev ne ganejo. Vse gospodarske udarce, vso revščino smatrajo predstavniki kapitalističnega raz-

Ko poda Nemčija tam predvidene garancije za odplačevanje reparacij, se odpotegne francoske čete iz Porurja in napravi konec na pol vojnemu stanju, ki vlada med Francijo in Nemčijo. Nato se osredotočijo vsa prizadevanja na to, da se ojači avtoriteta Zveze narodov. Znamenje časa je, da prideta na prihodnjo sejo Zveze osebno oba vodilna državnik Francije in Anglije, Macdonald in Herriot.

Ponovila se bodo prizadevanja, da se pritegneta v Zvezo narodov tudi Nemčija in Rusija. Tako se v velikem svetu očitno jasni.

Tudi pri nas doma se kažejo prvi znaki, da smo preko najčrnejše noči.

Zelja, da pride med delavstvom do pomirjenja in do nove enotnosti je splošna.

Stud nad delom tistih, ki brodirajo s sadistično strastjo po blatu, je splošen.

Zahteva po čisti, pošteni, razredno zavedni, a pri tem stvarni politiki, je splošna.

Ta zahteva prodira vedno odločnejše celo v kolone »Napreja«, ki skuša zaman ustaviti ta val.

V tem listu priobčujemo članek sodruga Jerama z Jesenic.

Objavljamo ta članek zato, ker je njegova glavna vsebina vendar resna volja priti do resnice in izvojevati boj za poštenje in pravice ljudstva do konca.

Ker sebe in svoj namere poznamo, nam samo ta lastnost zadostuje in razni predsodki ne motijo.

Pride čas, ko se bodo s Jeram in mnogi drugi zavedli, kako težko kričijo našemu delu, ki išče z velikimi žrtvami pot iz sedanjega razsula.

Takrat se bo zjasnilo. Imeli bomo močno, požrtvovalno socialistično stranko, ki bo po svojih močeh sodelovala v veliki borbi proletariata za boljše dni, ki se bije na svetovni pozornici.

Zato: Preko malih razmer!

Dvignite srca!

gradi dobrih, zdravih in trajnih temeljev komaj porojene države!

Beda delavskega razreda je dosegla svoj vrhunec. Ali bo vladajoči razred vodil o tem računa, ali pa bo bedo delavcev, uradnikov in vseh onih, ki si služijo z delom svojih rok svoj kruh krotil z bajoneti, od tega zavisi nadaljna bodočnost.

Otroci prosijo svojega očeta — zgaranega delavca: daj nam danes naš vsakdanji kruh. Delavec pa zahteva od vladajoče družbe pravico do dela, pravico do zaslužka in pravico do preživljanja svojih otrok, ki bodo služili dr-

žavi za vojake, kapitalističnemu razredu pa ustvarjali nadvrednote in posameznikom kopicili dobičke za nadaljno eksploatacijo delavskega razreda.

V obrambo svojih in obrambo svojih otrok pa bo delavec ustvarjal svoje socialistične organizacije, vodil napram vladajočemu razredu razredni boj, zahteval političnih in gospodarskih pravic in pripravil tla za socialistično družbo.

V sedanjem družabnem redu bo vodil borbo za izboljšanje svojega položaja in borbo za upostavitve novega, socialističnega družabnega reda.

Res slovesen trenutek.

Kakor mladenič, ki vse drhti v njem ob času njegove dozorelosti, ko so na izbero pred njim cvetoča lica devojk, da se odloči za eno zapeljivo ali drugo, ravno tako v vražjem slovesu se nahajajo v tem času marsikateri zaupniki po pokrajinah v socialističnih organizacijah.

V mučnem duševnem boju imamo rešiti vprašanje, kaj je prav in kaj ni prav. Vsak poštenjak pa bo zaključil to vprašanje tako, da zadobi po tej odločitvi mir vesti:

Mislím na vse to, kar se odigrava zadnje čase, odigrava v splošnem delavskem socialističnem gibanju v Sloveniji in kar se tiče raznih časopisnih polemik in kritike.

Borba se vrši na celi fronti, gospodarski, kulturni, strokovni in politični.

Po vsem presojanju je sodba lahko kratka. Da to ni bratomorni boj, temveč boj proti kapitalističnemu sorodstvu. Konec te borbe mora biti efekt prave, usmerjene borbe proti resničnemu kapitalizmu, kateri je pa v tem trenutku ves srečen, ker bljuva ves ogenj naše sile na njegovo sorodstvo, ki je tako trmoglav, da se nemara umakniti, če prav mora uvideti, da je vsak odpor odveč, ker gre razvoj svojo pot.

Ta borba s sorodstvom kapitalizma bi bila pa že dokončana, ko bi ne bilo različnih nerod, ki s svojimi nepremišljenimi čvekarijami škodujejo napredku.

Pa v teh časih bolnih živcev je že tako, če vsak teden javno ne pove vsak svoje mnenje, je že od povsod nezanesljiv in to pa je zopet razumljivo vsled tega, ker ni značajev.

Polno kritike sem čital zadnje čase vsled shodov 1. junija in tozadevnih govornikov.

Kdor je mene poslal nekam, mora vedeti, da imam popolno svobodo, da povem to, kar po svojem prepričanju smatram za pravilno, kdor pa govori proti svojemu prepričanju, bo slej ali prej poginil na vislicah svojih avantur.

Tudi jaz sem bil 1. junija na shodih in čudim se le, da nisem dobil ne od ene, ne od druge strani nobene pozitivne kritike. Bil pa sem tudi pozvan na združne shode 15. junija, le žal se iz tehtnih razlogov nisem mogel odzvat na pozvano mesto, kakor tudi žal vsled družinskih razmer nisem mogel prisostvovati revizijskim poslom v stranki, ki sta jih izvršila s. Böhm in Umek.

Vselej pa sem bom rade volje odzval vsakomur, ki me bo klical med delavstvo, ako mi bo le mogoče. Tam so mi bratje in po svojem prepričanju jim bom razložil predmet, maršrute je pa mogoče razlagati le nesamostojno mislečim ali pa idejnim sužnjem.

Ali te bo treba malo pozgačkat — dvomljiv element. Črni oblaki požrečnega kapitalizma so nad nami in ni čuda, če je tremula med delavstvom, ti oblaki bodo pa poskrbeli, da bo izgubila i tremula i brezbriznost i lenoba.

Ni čuda, če pod to atmosfero padajo in vegetirajo značaji:

Resnica in socializem, oboje je samo eno.

Vsak in vsi hočemo čim najudobnejše življenje.

Na eni strani je preobestnost in nezmernost nezasužnega uživanja, na drugi strani pa nepopisna beda in pomanjkanje vsega.

Zenačiti tega ni mogoče drugače, kot z odpravo privatne lastnine. Tega ne smemo izgubiti nikdar iz vidika.

Ojej, sedaj smo pa tu, fanatik strokovničar vidi rešitev delavstva samo v strokovnem pokretu, zopet drugi samo v združnem, tretji v kulturnem in diplomatije pa samo v političnem.

Da, da, uboga duša mladega zaupnika, ti trpiš, pa le ne obupaj, težka je vsa ta teorija, resnica pa zopet samo ena.

Ko sem po spoznanju resnice svoječasno v neki podružnici »Svobode« prebaval znanstveno o socializmu, so me sicer poslušali, a pozneje so napravili sklep, nikdar več ne sme priti, ne on, ne kdo drugi govoriti o socializmu: ven s politiko!

Če sem kdaj razlagal na kakšnem javnem ali članskem zborovanju strokovničarjev o splošnih naukih socializma, so padli medklci: Ven s politiko! Če smo pa kdaj na političnih shodih govorili o strokovničarskih predmetih, je bil zopet tu klic: Proč roke od strokovnik organizacij!

Kdor ne bi po vseh takih poizkušnjah dejal, da so socialisti norci, mu je ostalo kvečjemu še toliko energije, da je raziskoval molče toliko časa, da se je končno vendar znašel prerojen po vseh preizkušnjah.

Ven z enim, ven z drugim, oboje je zmota ali laž. Združeno vse skupaj, brez odbijanja s priznanjem in izvrševanjem je pa ena sama velika resnica.

Kaj pa nas bega, da ne pridemo vsi socialistično orijentirani delavci enkrat do tega spoznanja?

Bega in v zmote vodi tiste, ki vidijo globoko spor dveh političnih strank enakega imena. Pa to ni samo pri nas v Sloveniji, ampak več ali manj po cellem svetu.

Med nami socialisti je ta spor tudi le taktičnega vprašanja. Taktika je način, je pot, je načrt provedbe programa, program je pa cilj. Ker se zadnje čase vršijo tozadevni poostreni ljuti boji, so marsikoga že otrpili, mnogi ne vedo kaj začeti, kako začeti itd.

Borba leži v vprašanju, li hočemo ublažiti interesne spore, razlike med delom in kapitalom potom reforme, ali potom brezobzirne borbe proti privatni lastnini, kateri se je tudi socialistu strašno težko odreči.

A vendar socialistične družbe ni in e bo, dokler bo obstajala privatna lastnina.

Pri tem pa naj se ne trese, kakšen neroden delavec za svojo hišico in mali

10.—13. junija strankin zbor nemške socialno-demokratske stranke. Strankin zbor se je sestel v bistveno mirnejši atmosferi. Vsa vprašanja, ki so se pojavila na dnevnem redu izza strankinega zbora v Nürnbergu, niso več tako aktualna in danes ne ločijo več duhov. Zasedba Porurja je likvidirana, velike koalicije ni več in pooblastilni zakoni so izglasovani in uveljavljeni. — Pa tudi vprašanje sodelovanja socialne demokracije v nemški vladi danes ni več na dnevnem redu. — Važno vlogo je igralo tudi dejstvo, da je zmagala v Franciji demokracija in francoski imperijalizem ne vznemirja več Nemčije. — Dasi se borita slejkoprej v stranki dve struji, je vendar vladalo na strankinem zboru soglasje v vprašanju izpolnitve

vojnih obveznosti in edin je bil kongres v tem, da je treba nacionalizmu onemogočiti sabotažo one politike, ki hoče izpolniti vojne obveznosti in izvesti izvedeniške predloge. Upravičeno smemo upati, da se v stranki ne bo več pojavil nacionalistični val iz leta 1914. Strankin zbor pa je tudi pokazal, da pridobiva stranka zopet na članstvu in da rase njena organizatorična sila.

Grupacija v francoskem parlamentu. V parlamentu so se končno konstituirale posamezne parlamentarne frakcije in sicer štejejo: socialisti 104, socialistični republikanci in francoski socialisti 44, levičarski radikali 42, levičarski republikanci 38, levičarski demokrati 43, republikanska unija 103, demokrati 14, komunisti pa 26 mandatov.

Tedenske vesti.

Obmejni incident.

Na meji se je odigral težak incident. Petdeset oboroženih mož je napadlo italijansko finančno stražo in umorilo dva stražnika.

Poročila pravijo, da so izvršili ta čin naši državljani. Če je to res, potem je mogoče samo dvoje:

Ali so bili to tihotapci, ali pa res orjunaši, kakor to italijansko uradno poročilo naravnost trdi.

Po raznih ekspedicijah na Triglav, bi slednje ne bilo neverjetno. Že takrat smo videli, da Orjuna ni brez ljudi, ki bi spadali na Studenec.

Medtem pa daje takim ljudem sedanjí režim še potuho.

Če se izkaže, da je italijansko poročilo resnično, bo imelo to dalekosežne posledice. Mussoliniju bi prišel ta nemumen in blazen napad, kakor naročen. Zdaj bodo lahko pisali laški listi od Orjuna, ne več od Matteottija. Fašizma v Italiji to ne bo rehabilitiralo, pač pa ga rešilo popolne propasti.

Zato bo pa prinesel incident naši državi nepotrebno ponižanje. Njegova dobra stran pa bo ta, da pomenja ta incident za naš fašizemček, ki začenja svoje ekspedicije ravno v trenutku, ko se fašizem v svetu podira — takoj ob njegovem rojstvu — afero Matteotti.

Klerikalce so vjeli. Samostojni demokrati so dobili v roke pismo, ki ga je pisal tajnik klerikalne stranke v Novem mestu svojemu pristašu. Pismo je lep dokaz, kako farbajo meščanske stranke nezavedno delovno ljudstvo. V pismu piše brihtni tajnik: Ako nikakor ne bo mogoče sestaviti liste SLS, sestavite republikansko. To, da bi sestavili republikansko listo, bo samo naša zvižaja, da bomo vjeli glasove... Upamo, da bodo klerikalci pa postregli z dokazi, kako so farbali demokrati svoje volilce. Gotovo je, da je taktika obeh strank v političnem boju enaka. — Farbanje zavažanje in zavijanje, to je naš boj za narodne interese.

Demokratski klub ljubljanskega učitelstva. Za bivše volitve porojen, je umrl demokratski klub tisti trenutek, ko so sestavili vlado radikali sami in so ostali demokrati v opoziciji. Kakor hitro pa je postal minister prosvete Svetozar Pribičević, je klub zopet oživel in volil po vseh naprednih časopisih objavljeni odbor. Nihče ne sme odrekati učitelju, da se politično udeležuje. Zato nas oživotvoritev demokratskega kluba ni presenetila. Ne moremo pa si kaj, da ne bi rekli: Kaj pa, ko bi se ta klub pečal tudi s tem, kako izvesti napredno reformo ljudskega šolstva, ki bo dvignila splošno ljudsko izobrazbo in izpodnesla tla klerikalizmu. Kaj bi ne bil ta način veliko uspešnejši kot pa, da se ustanavljajo klubi za to, da se svojemu predstojniku prezentirajo za zveste in vdane pristaje. Svoječasno bomo zahtevali, da nam pokažejo uspehe demokratske šolske politike. Prestavljanje šolskih nadzornikov, katehetov ne sme biti alfa in omega naprednega šolstva. Vemo pa, da se še danes gradi zgodovinsko znanje na eltnice, zemljepisno na številke gora in mest in slovenska literatura se ubija otrokom tako-le v glavo: O Prešernu nimate pojma, ker ne veste, kaj je na njegovem spomeniku na Marijinem trgu napisano! Ko bodo znali otroci samostojno soditi, bodo presojali kot

može samostojno in zato čisto drugače tudi klerikalizem in nazadnjaštvo.

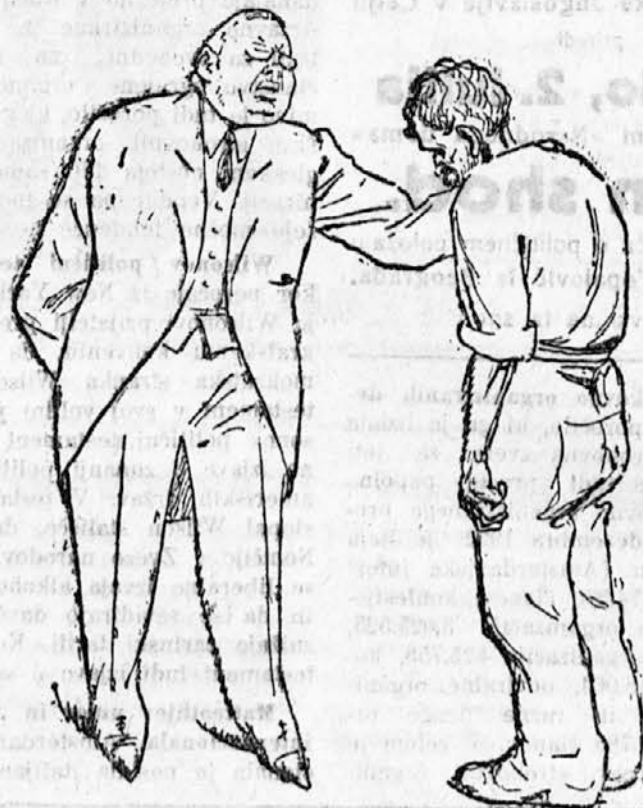
Jezik ga tepe. »Napreje« poroča, da je bil prijatelj Leskošek obsojen pri celjskem sodišču, ker je obdolžil s. Korena, da je zakrivil, da se niso izboljšale plače občinskim delavcem v Celju. S. Koren ni hotel oklofutati Leskoškega, ker se to ne izplača; Leskošek pa tudi ni hotel preklicati obrekovanja. Zato je s. Koren moral tožiti. Pri obravnavi je ponudil s. Koren še enkrat lojalno poravnavo Leskošku, in sicer je zahteval samo, da preklic laž v »Napreju« in poravna stroške. Leskošek pa je vztrajal na svojih obrekovanjih in je bil zaradi tega obsojen. In sedaj poveščuje »Napreje« Leskoškega kot »mučenik« socializma, dasi je bil kaznovan! zaradi tega, ker je trosil laž o s. Korenu. »Napreje« pravi, da je šel s. Koren pred meščansko sodišče. Da, šel je res! A tu je za nas bolj važno vprašanje, ali je sodišče prav sodilo, ker je laž in obrekovanje »obsojilo«, ali pa ima morda Bernot v »Napreju« prav, ki obrekovanje brani, dasi sicer vedno piše o svetosti resnice in o nemorali laži.

Zdi se nam, da Bernotu ni nič do resnice, o kateri toliko govori. V tem primeru zagovarja laž ter skuša ta svoj zagovor olepšati s tem, češ, s. Koren je šel pred meščansko sodišče. Ali ni taka »sveta resnica« kakor jo uganja Bernot nekoliko predebela — demagogija ali pa laž? Zato, da se s. Koren ne bi mogel oprati in dokazati laži, ne bi smel tožiti pri sodišču. Kaj pa naj napravi, če je kdo tako predrzen, da ga obrekuje in obrekovanja noče preklicati? — Ne, filozof Bernot, vi ste v zmoti, če menite, da bodo čitatelji in tako debelo resnicoljubnost verovali.

Slovenski narod je že prilično precej star. Zato je na stara leta prišel pod vpliv svojih otrok in menjal svojo barvo. Sedaj je vzel nacionalno misel, nacionalno to, nacionalno ono, — o tem tudi gotovo vedno sanja — v zakup in se postavil za zdravnika in rešnika »ogroženec« nacionalne misli. Toda, še predno bo za svoje ordinacije in recepte, ki jih dnevno piše v svojih uvodnikih in posrečenih noticah, pobral svoj zdravniški honorar in napravil za svoje otroke testament, pa določil za svojo grešno dušo »štiftane« maše, bo lepo v Gospodu in Bogu zaspal. Doslej je zgubil polovico naročnikov in ko bo prišel na Golgoto, bo ostal le levi razbojnik ob njegovi strani.

Za sprejem Rusije v mednarodni urad dela. Na plenarni seji mednarodnega urada dela je vprašal s. Jouhaux predsednika, če se je kaj ukrenilo glede vprašanja, da se pozove Rusija k vstopu v mednarodni urad dela. Treba je javno povedati, da sta mednarodna konferenca in urad pripravljena sprejeti Rusijo. Vemo dobro, je izjavil Jouhaux, da so ruski delavci slabo poučeni o mednarodnem uradu dela, zato zahtevamo, da se Rusija javno pozove, da sodeluje pri delu mednarodnega urada dela.

Ahmed beg Zogu v Beogradu. Kakor se zatrjuje, je pobegnil bivši predsednik albanske vlade Ahmed beg Zogu na jugoslovansko ozemlje in je baje prišel že v sam Beograd. V političnih krogih se govori, da je danes posetil Pašića in Ninčiča. Zunanje ministrstvo

Priden si bil vseh 40 let! Zato bom pa županu rekel, da te bo dal v revno hišo, da ne boš v štali umrl.

pa zanika to vest. Naj bo, kakor hoče; takih ljudi imamo pri nas dovolj. Morda se bo pa tudi ta nesrečni Ahmed potegoval sedaj za kinematografsko koncesijo, kakor je to storil reški Zanella, ki je v Kraljeviici otvoril svoječasno svoj parlament, dokler ga ni pustil Pašić na cedilu.

Naša policija ima vredne vrstnike. V Cikagi so aretirali tri profesorje, ki so bili osumljeni, da so umorili nekega dečka. Sedaj se je izkazala nedolžnost profesorjev, obenem pa se je izkazala tudi vsa bestialnost tamošnjih policijskih oblastev. Profesorji so izpovedali naravnost neverjetne reči o trpinčenju v policijskih zaporih. Tam imajo namreč posebno sobo, v kateri zaslišuje policija aretirane osumljence. Kdor pa ne izpove tega, kar si policija želi in kar policija hoče, nad tem brez usmiljenja vporablja »pendereke«, torej ono, kar so dobili sedaj tudi policaji v Ljubljani. Enega teh profesorjev so tako pretepavali, da je padel ponovno v nezavest. Da bo šlo brez odpora, so zvezali profesorja na rokah in nogah, za kratek čas in zabavo pa ga je policijski uradnik suval z nogami. Pa, kaj bi iskali izgledov o divjaškem nastopanju policije v tujini? Vsaj tudi pri nas še niso končane preiskave, ki jih je minister za notranje zadeve obljubil takrat, ko so do smrti pretepli v policijskih zaporih v Beogradu nedolžno delavko.

Gumijeve knute (pendereki). V Celju se vršijo nabore. Fantje, ki prihajajo na te nabore, so po stari navadi in tradiciji, ki ni ravno posebno lepa, na ta dan malo bolj korajžni kakor po navadi. Na nje vplivajo tudi več ali manj razni pojavi dnevnih dogodkov. Tako so se baje tudi slišali klici, dol z Orjuno itd. Najbrže so srečali kakšnega celjskega mladeniča z Orjunskim znakom, ki jim je dal povod za protidemonstracijo. Najbolj pa so se razburili Orjunaši v soboto, ko so zagledali gručo fantov, ki so v lepih četverstopih korakali okinčani z rdečimi traki in nageljčki po celjskih ulicah k naboru, poječ socialistične pesmi. Zaradi tega je bila policija v pondeljek napram počim fantom bolj stroga. Tudi tokrat so se baje slišali klici dol z Orjuno! Ta pojav je dva policista tako razjezil, da sta skočila v gručo ter iz vrst zgrabila dva fanta. Peljala sta jih na stražnico in na teh fantih so poizkušali novo orožje cestnih policistov, gumijeve knute. Policija je namreč sedaj tudi pri nas oborožena z gumijastimi knutami, kakor je bila do sedaj samo v Zagrebu in Beogradu. Mi proti uporabljanju gumijeve knute na ta način, da bi lahko z njimi policisti pretepali, najodločneje protestiramo. Če je eden ali drugi državljan kaj zakrivil, kar je proti zakonu, naj oblast proti njemu postopa zakonitim potom. Nikakor pa ne gre, da bi bila policija sama opravičena živinsko justificirati ljudi, ki jih je bila primorana aretirati in naj si

bo to kdorkoli. Za navedeni dogodek so nam priče na razpolago. To naj za enkrat zadostuje, če bo pa potrebno, se še oglasimo.

Reorganizacija državne policije.

Pašić-Pribičevićeva vladna koalicija dela s polno paro. Sedaj so v ministruvstvu za notranje zadeve izdelali načrt za reorganizacijo državne policije v vseh važnih centrih države, v prvi vrsti pa v Beogradu. V to svrhu se bo vrnila prihodnje dni enketa, katere se bodo razven višjih glav v ministruvstvu samem udeležili tudi vsi policijski ravnatelji v ostalih večjih mestih. Najpreje policijo, potem vojaštvo, oboje pa dá čisto jugoslovansko demokracijo in ustavnost.

Neverjetno postopanje. O priliki trgovinskih pogajanj z Italijo so naši delegati izročili italijanskim zastopnikom našo novo avtonomno carinsko tarifo, katero je baje odobril ministrski svet. Brez sodelovanja javnosti, brez sodelovanja strokovnjakov, brez upoštevavanja interesov splošnosti, izdelala nekdo v ministruvstvu na brzu ruku carinsko tarifo, ministrski svet jo odobri, potrdi, pa služi za podlago gospodarsko važnim trgovinskim pogajanjem. Vse to je najboljšje jamstvo, da bo tudi ta pogodba kvarna in škodljiva gospodarskemu napredku. Gospodarski krogi pa delajo finančnemu in trgovinskemu ministru globoke komplimente in pošiljajo pozdravne telegrame. No, za zahvalo nam bosta pa preskrbela za jugoslovansko mast in jugoslovansko govedino italijanskih fig in pomaranč. —

Če se ljudem predobro godi. V kopalšču, kamor hodijo krepčat svoje živce borzni špekulanti, akcijonarji in drugi oduhuhi, sta si dovolila dva taka možakarja nedopustno šalo in vrgla v vodo neko plesalko Martellijevo. Ker pa je imela ta plesalka srčno hibo — jo je zadela vsled tega razburjenja kap. Presita špekulanta pa bosta sedaj v zaporu krepčala svoje živce.

Roparski umor v Budimpešti. V baraki pri bivši državni smodnišnici so odkrili te dni grozovit roparski umor. Iz stanovanja, v katerem je stanoval novinar Andrej Siman s svojo materjo, se je valil gost dim. Sosedje so udrli v stanovanje in videli, da je nekdo oba v spanju ubil, in da bi zabil sled in sum, je postavil pod zofo gorečo petrolejko, da bi oba zgorela. Ker pa je bila zofo natlačena z morsko travo, se ogenj ni mogel razviti. Storičce so izsledili.

Parnik se je potopil. Parnik »Clan Mac Milkanc«, ki je vzdrževal zvezo med Anglijo in Indijo se je vsled še nepojasnjenega vzroka potopil. Po zasilnih signalih priklicani parniki so mogli rešiti le one potnike, ki so se vzdržali na rešilnih čolnih. Število ponesrečenih še ni znano.

Krajevna politična organizacija Socialistične stranke Jugoslavije v Celju

priređi

v sredo, 2. julija

v veliki dvorani »Narodnega doma«

Javen shod.

Na shodu poroča o političnem položaju s. dr. Živko Topalović iz Beograda.

Pridite vsi na ta shod!

Število strokovno organiziranih delavcev. Letno poročilo, ki ga je izdala mednarodna strokovna zveza za leti 1922/23. navaja tudi precej popolno statistiko strokovno organiziranega proletariata: 31. decembra 1922 je štela strokovna zveza (Amsterdamska internacionala) 18.574.330 članov, konfesionalne delavske organizacije 3.025.525, sindikalistične organizacije 825.758, komunistične 6.358.064, nevtralne organizacije 3.965.148 in razne druge organizacije 9.179.785 članov. V celem je 40.928.610 delavcev strokovno organi-

ziranih. »Komunistične« organizacije se nahajajo pretežno v Rusiji, so vseskozi državno organizirane in jih ni smatrati za svobodne, na individualnem članstvu zgrajene organizacije. Zanimivo je tudi poročilo, ki govori o angleških strokovnih organizacijah. Na Angleškem obstoja 170 samostojnih organizacij. Vendar pa se tudi tam že kažejo močne tendence po združitvi.

Wilsonov / politični testament. Kakor poročajo iz New Yorka, namerava jo Wilsonovi prijatelji predlagati demokratskemu konventu, da sprejme demokratska stranka Wilsonov politični testament v svoj volilni program. Wilsonov politični testament vsebuje važne izjave o zunanji politiki Združenih ameriških držav. V testamentu je zastopal Wilson stališče, da se sprejme Nemčijo v Zvezo narodov, zahteval, da se liberalno izvaja alkoholna prepoved in da se revidirajo davčni zakoni in znižajo carinski tarife. Končno vsebuje testament tudi izjavo o verski svobodi.

Matteottijev umor in Amsterdamska internacionala. Amsterdamska internacionala je poslala italijanskim strokov-

nim organizacijam sledečo brzojavko: V imenu priključenih strokovnih organizacij izrekamo o priliki zavrtnega Matteottijevega umora sožalje in nezlomljivo solidarnost. Upamo, da bo skoro izginil fašizem, ki je zakrivil tisoče umorov, požigov in ropov in bodo dale tudi italijanskemu delavskemu gibanju prostost in svobodo.

Debeli učinki osemurnega delovnika. Na seji mednarodne konference dela, ki se vrši te dni v Ženevi, je podal francoski minister dela Justin Godart nastopno izjavo: Zakon o osemurnem delovniku je rodil v Franciji razveseljive rezultate in je pospešil in poboljšal družinsko življenje. Izza leta 1919 je število delavskih vrtov naraslo za 45%. Alkoholizem nazaduje. Zakon o 8-urnem delovniku Francije ni oviral, da so popravili po vojni opustošene pokrajine.

Inkasanta

sprejme uprava »Socialista«. Natančneje se poizve v upravi »Socialista« v Ljubljani, Vidovdanska cesta šte. 2.

Kupuj le „Zlatorog“ milo!

Kajti le v tem slučaju ste gotovi, da porabljate res nekaj dobrega in neškodljivega! Velika množina maščobe, vedno enako dobra kakovost in obilne pene, to so prednosti Zlatorog mila! Zlatorog se dobi povsod!

Izdajatelj:
Oblastni odbor SSJ za Slovenijo.
Odgovorni urednik:
France Vidmar.
Tiska tiskarna Makso Hrovatin.

SOLIDNO

In strokovnjaško izvršuje vsa v stavbeno stroko spadajoča

zidarska in betonska dela

Danijel Battelino, stavbeno podjetje v Ljubljani VII (sp. Šiška)

Zahtevajte povsod

„JADRAN“

terpentinovo čistilo za čevlje, ker je najboljše.

Ako čistite čevlje edino le z »Jadran« kremo, si prihranite mnogo denarja.

Vaši čevlji ne razpokajo, ostanejo mehki in trpežni.

SIDOL

sredstvo za čiščenje kovin

AZUROL

plavilo za perilo

LODIS

krema za čevlje

!! Zahtevajte povsod !!

Prva Mariborska delavska pekarna r. z. z. o. z. v Mariboru, Tržaška cesta št. 37-38, telefon šte. 324. Ustanovljeno leta 1898. — Moderno in higijensko urejena pekarna priporoča svoje okusno in vedno sveže pecivo v polni teži. Pecivo se dostavlja tudi na dom.

Za poletno sezijo!

Priporočamo svojo veliko zalogo različnega angleškega in češkega sukna, volnega blaga za moške in ženske obleke, različno perilno blaga, kakor platno, šifone, cefirje, tiskanino v najnovejših vzorcih in bogati izberi, dalje različne volnene in šivane odeje za postelje, svilene volnene in bombažaste rute za na glavo itd. itd. Opozorjamo tudi na raznovrstne ostanke po zelo znižanih cenah.

A. & E. SKABERNÉ

veletrgovina z manufakturnim blagom

v LJUBLJANI, Mestni trg šte. 10.

Cognak Medicinal
Liquer, triple séc
slivovka, brinjevec,
tropinovec, rum i. t. d.

po najnižjih dnevnih cenah

„ALKO“

veletrgovina žganja, družba

Z O. Z.

LJUBLJANA - KOLIZEJ

Od slej se

razlikuje izvrstni, iz davna preizkušeni »Pravi : FRANCKOV : kavni pridatek« od ponarejenih proizvodov tudi že na zunaj po novi, rjavomodro-beli etiketi. — Na tej se posebno iztičejo karakteristični znaki razlikovanja, ki so: im »Franck« in »kavni mlinček«.

»Pravi : FRANCK : z mlinčkom« zahvaljuje svojo splošno prijubljenost izvrstnemu aromu in prijetnemu okusu ter svoji izdatnosti in tečnosti.

Ivan Jax in sin

Ljubljana, Gosposvetska cesta 2

Šivalni stroji z 10-letno garancijo.

Izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz tovarn v Lincu. — Ustanovljeno leta 1867. — Došlo je ravno kar večje število strojev za vsako obrt. — Vezenje počuje brezplačno. Pisalni stroji Adler in Uranija Kolesa iz prvih tovarn: Dürkop, Styria in Waffeln. Cenik zastojni in franko.

Cenik zastojni in franko.

Našim rodbinam priporočamo

NAŠO DOMAČO izvrstno

kolinsko cikorijsko.

Produktivna zadruga krojačev r. z. z. o. z. v Mariboru, Ruška c. 5. Ustanovljena l. 1908.

Izdeluje moške in ženske obleke, ter vseh vrst uniform. Najboljša izdelava v lastnih delavnicah. Velika zaloga različnega tu- in inozemskega volnena blaga. Solidne cene. Točna postrežba.

Na mesečne obroke

brez povišanja cen daje moške, ženske in otroške obleke

O. Bernatovič, Ljubljana

Mestni trg šte. 5

Tone Malgaj

pleskar za stavbe in pohištvo, sobo- in črkoslikar, se priporoča za vsa v to stroko spadajoča dela.

DELAVNICA: Kolodvorska ulica št. 6 in Celovška cesta šte. 121.

Naročila se sprejemajo v Kolodvorski ulici 6.

Konfekcijska tovarna **FRAN DERENDA & CIE.** družba z o. z., Ljubljana. Pisarna Emonska cesta št. 8. Tovarna: Erjavčeva cesta šte. 2 nasproti dramskega gledališča. Telefon interurban št. 313 in 249. Brzojavi: Derenda. Najstarejša, najmodernejša in največja tovarna moških, deških in fantovskih oblačil, ter vsakovrstnih uniform po predpisanih krojih. — Konkurenčne cene. Zanesljivi in prvovrstni delavci dobe delo profi kavciji tudi na dom.

„JEKA“

tvornica čokolade

import čaja in kakava

ZAGREB

Trgovci, zahtevajte cenike!

Letna trikotaža, nogavice, galanterija in drobnina

Gaspari & Fanning, Maribor, Aleksandrova cesta št. 48

Prva mariborska produktivna zadruga čevljarških izdelkov r. z. z. o. z. v Mariboru, Oražnova ulica šte. 4. Izdelovalnica moških in ženskih čevljev. — Popravila se točno in solidno izvrše.

Štampilje

iz kovine in gumija izdeluje

graverski zavod

Sitar & Svetek

Ljubljana, Sv. Petra cesta 13

Razširjajte in naročajte „SOCIALISTA“!

ZASTONJ

ne, pač pa po zelo nizkih cenah dobite vse kuhinjske potrebščine, kakor raznovrstna kleparska, kotlarska, kovnostiskarska ter ključavničarska dela in druge predmete pri zadrugi

Jugometalija

r. z. z. o. z.

splošna kovinska industrija

Ljubljana, Kolodvorska ulica 18

Telefon šte. 729.

Z malim stroškom Vam napravi

JUHAN

najboljšo hrano!

